

Wat gebeurt er als het nieuwe ftk niet wordt ingevoerd?

1. Introductie

- Uitstel van de behandeling van het ftk tot na de jaarwisseling betekent dat het huidige financieel toetsingskader blijft gelden.
- Met het oog op een soepele overgang naar het nieuwe ftk, was 2014 een overgangsjaar. Dit om verstoringen in 2014 als gevolg van onder andere kortingen en hogere pensioenpremies bij de introductie van het nieuwe ftk te betrekken. Voor de fondsen betekende dit een aantal versoepelingen.
- Dit was overigens al het tweede overgangsjaar: lang is er vanuit gegaan dat 2013 een overgangsjaar was. Het gegunde overgangsjaar 2014 was verbonden aan inwerkingtreding van het nieuwe ftk per 1 januari 2015.
- Wederom afwijken van de bestaande wettelijke bepalingen creëert een langdurig toezichtvacuüm en dat is niet wenselijk. DNB zal als toezichthouder niet genegen zijn om opnieuw mee te werken aan een overgangsregime, zonder wettelijke basis. Dat zou DNB als toezichthouder in een kwetsbare positie kunnen brengen.
- Indien het ftk er niet per 1-1-2015 komt betekent dat dus dat de huidige regelgeving onverkort van kracht blijft, maar zonder de versoepelingen in het kader van het overgangsjaar.
- Hoe langer het uitstel, des te knellender zullen de in paragraaf 2 en 3 genoemde gevolgen zijn. In alle gevallen zal er gedurende langere of kortere tijd onduidelijkheid zijn over het toe te passen regime. Dit kan het vertrouwen in fondsen, overheid en toezichthouder schaden.

2. Gevolgen toepassing huidige regels

Hogere premies door toepassing bijdrage aan hersteleis

- De zogenaamde bijdrage aan de hersteleis ten aanzien van de kostendekkende premie zal van toepassing blijven.
- Fondsen met een dekkingstekort, dekkingsgraad onder de 105% (zoals het ABP dat op 31 oktober een dekkingsgraad had van 102,3%), zullen de premie niet meer mogen dempen met verwacht rendement. Dit kan mogelijk al in 2015 leiden tot – soms fors – hogere premies.
- Het ABP heeft, op basis van het wetsvoorstel het premiepercentage voor 2015 vastgesteld op 19,6%. Op basis van het huidig ftk zou de premie omhoog moeten naar 25,0% (ruwe schatting). Dit betekent ruwweg € 2 mrd. meer premie, een forse strop voor de begroting.

Kans op nieuwe forse kortingen en onrust daarover al in 2015

- Voor vrijwel alle fondsen is het eerder toegepaste kortetermijnherstelplan eind 2013 afgelopen.
- Als onderdeel van het overgangsjaar 2014 hoefden fondsen niet een nieuw kortetermijnherstelplan in te dienen, als het fonds in 2014 (opnieuw) in dekkingstekort kwam. Wel zou een in 2015 benodigd herstelplan als startdatum de datum van het ontstaan van het tekort moeten hebben, ook als die datum in 2014 lag.
- Indien het nieuwe ftk er niet komt, moeten alsnog kortetermijnherstelplannen worden ingediend door een aantal fondsen. Vaak zal dan al een deel van de herstelperiode van drie jaren voorbij zijn. In totaal treft dit 41 fondsen en 3,2 mln. deelnemers.
- Ter illustratie: de (nieuwe) kortetermijnherstelplannen voor ABP en PME/PMT krijgen dan een ingangsdatum van 1 oktober 2014.

- Bij onvoldoende herstel zullen deze fondsen eerder gedwongen zijn tot kortingen dan onder het nieuwe ftk. Uiterlijk eind 2017 zal dit leiden tot mogelijk forse kortingen. Immers, spreiding van kortingen is niet mogelijk. Fondsen zullen daar aan het begin van het herstelplan al over moeten communiceren. De onrust over de kortingen zal dan al in 2015 ontstaan. Eventuele verslechtingen tot 2017 zullen ook meteen in hogere kortingen vertaald moeten worden.

Dagkoersen hebben weer invloed op de dekkingsgraad

- Zonder het nieuwe ftk mag geen middeling van de dekkingsgraad worden toegepast, waardoor de sturing gevoelig blijft voor dagkoersen. Toevallige dagstanden kunnen hierdoor grote gevolgen hebben, ook voor de omvang van de kortingen. Dit is een reëel risico gezien de internationale geopolitieke onrust.

Fondsen blijven gevangen in nominaal beleggingsbeleid

- Fondsen in een tekortsituatie mogen niet hun risicoprofiel aanpassen. Als het nieuwe ftk er niet komt, kan het kabinet op dit onderdeel ook niet de wens van de Kamer uitvoeren.

Minder flexibiliteit bij wijziging UFR

- Uitstel of afstel van het nieuwe ftk heeft geen gevolgen voor de wijziging van de UFR. Hiertoe is eind 2013 reeds besloten, het is geen onderdeel van het wetsvoorstel. In lijn met de kabinetsvisie zoals verstuurd aan de Tweede Kamer zal DNB de nieuwe UFR vanaf januari toepassen.
- Los daarvan zal het uitstellen of afstellen van het nieuwe ftk de soepelheid van DNB om te zijner tijd – in het kader van het aan de TK toegezegde onderzoek als EIOPA een UFR voor verzekeraars heeft vastgesteld - welwillend naar alternatieven voor de UFR te kijken en eventueel in te voeren, niet bevorderen (DNB gaat formeel over de invoering en vormgeving van de UFR).

3. Overig overwegingen

- *Maatschappelijk onbegrip:* Er zal maatschappelijke onrust en onbegrip ontstaan voor opnieuw uitstel van aanpassing ftk. Niet in de laatste plaats omdat het kabinet en de toezichthouder wel de andere financiële instellingen de duimschroeven aandraaien (bij banken betreft dit de “leverage ratio” en bij verzekeraars komt Solvency II); dat de pensioenfondsen opnieuw uit de wind blijven zal niet goed vallen.
- *Onrust door openbreken arbeidsvoorwaardelijke afspraken en doorvoering Witteveen complexer:* Met het oog op Witteveen en het nieuwe ftk hebben afgelopen periode arbeidsvoorwaardenonderhandelingen plaatsgevonden. Als het ftk niet wordt ingevoerd bestaat het risico dat het arbeidsvoorwaardenoverleg in veel gevallen wordt opengebroken. Dit wordt chaotisch en creëert veel onrust. Als regelingen daardoor niet tijdig worden aangepast, kan zelfs het risico ontstaan dat vele deelnemers te maken krijgen met fiscale bovenmatige pensioen opbouw en alsnog een rekening krijgen gepresenteerd van de fiscus.
- *Onnodige uitvoeringsproblemen:* Fondsen hebben minimaal een half jaar nodig voor implementatie. Dit kan betekenen dat de premies die in 2015 worden vastgesteld voor 2016 worden gebaseerd op het huidige ftk met mogelijk opnieuw premie-effecten (tov premies obv het nieuwe ftk). Vrijwel alle pensioenfondsen zullen alsnog een continuïteitsanalyse moeten inleveren (hoefde niet in overgangsjaar met oog op ftk en “dubbel werk”). Dit leidt tot flinke administratieve lasten en mogelijk dubbel werk als ftk later alsnog wordt ingevoerd. In het laatste geval zullen fondsen namelijk mogelijk in 2015 ook nog een haalbaarheidstoets moeten uitvoeren.
- *Herhaling van zetten:* Als het ftk niet snel wordt ingevoerd zal de hele discussie van de afgelopen

jaren weer losbarsten. Er is geen overeenstemming over alternatieven. Het risico bestaat dat de pensioendiscussie dan langdurig “verlamd” raakt.

- *Vermenging ftk en toekomstdiscussie*: bij uitstel van het nieuwe ftk zullen de ftk-discussie en de toekomstdiscussie door elkaar gaan lopen. De vraag is of een goede toekomstdiscussie mogelijk is als deze voortdurend wordt belast met zaken als de indexatie of kortingen in de komende jaren.
- *Gevolgen brief over cdc en pensioenknip*: in het kader van het ftk is destijds een toezegging gedaan dat het kabinet de mogelijkheid gaat verkennen of er binnen het dc-kader de mogelijkheden voor collectieve risicodeling te vergroten. Politiek is die toezegging gedaan in het kader van de behandeling van het ftk. In deze brief wordt ook de oplossing geboden voor de pensioenknipproblematiek (n.a.v. Motie Ladders). Uitstel van het ftk zal gevolgen hebben voor de timing van dit traject en de uitwerking. Dat betekent dat enkele grote ondernemingen niet verder kunnen met de voorgenomen vernieuwing van hun pensioenregeling.